

B U E Z

LA TOUR-D'AUVERGN,
QENTA GRENADIER A FRANC,

GANET E KÆR-AHÉS AN 23 QERZU 1743,

MARO ER C'HAMP-A-ENOR

AR 27 A EVEN 1800.

Var ion : *Canomp adare, va broïis, victoriou Napoleon.*

POBL vaillant eus a Vreiz-Izel, prestit hoc'h attantion
Da zelaou cana ur Vuez leun a admiration :

LA TOUR-D'AUVERGN eo an haros a behini ec'h essàn
Despeigni dêc'h, va c'henvroïis, ebars em rimou amàn.

Mil seiz cant tri ha daou-uguent, tri-varnuguent a
guerzu,

A roas demp La Tour-d'Auvergn, dre un amzer cris ha dû,

Er guær gôs eus a Guær-Ahés, vel pa vijent bet sinou

Eus a galeder e vuez er brezel, er studiou.

Yaouanc e voa pa voe casset d'ar scolach eus a Guemper,
 E pelec'h e ras e studi ebars e nebeut amzer.
 Nôs-de ne voa oll occupet nemet da ellout beza
 Util d'e guerent ha d'e vrô, pa c'houlenjet anezâ.

Qerqent ec'h antre er servich ebars en eur regimant
 E p'ini, hep dale nemeur, e voe grêt sou-letanant ;
 Occupet oll eus e zeuer hac ivez eus e studi,
 E voa scoüer d'e gamaradet ha caret gant pepini.

Pa gombatas an Ameriq evit e indepandanc,
 E yas tud vaillant da zicour demeus a bep corn ar Franç :
 La Tour-d'Auvergn a c'hoanteas caout an enor-se ive ;
 Mes n'ellas qet en obteni, rac e zeuer er prive.

Mont a ra da zicour ar Spagn, e brezel ouz ar Sauzon,
 Hac e têt ur fregaden sauz dindan mindraill fort Mahon.
 Roue Spagn, dre anaoudeguez, a accord dezàn ar groas,
 A acceptas gant plijadur ; mes evit arc'hant, biscoas.

Ar Spagn a zisclêryas goude ar brezel d'arFrancisien,
 Hor Breiziad a red d'attaqi ar fort Sant-Sebastien ;
 Ur peziec canon n'en d'oa qen evit laqat da denna,
 Mes dre e gourach burzudus e ra d'ar fort n'em renta.

Er vagasinou voe cavet fors bras a bourvision :
 Canap, lien, coëor, houarn, poultr, ha cant daou-uguent
 canon ;

Nao mil den eus a c'harnison a voe grêt prisonnierien :
 Pebes act eus a vaillantis abers hor brezellerien !

Ar francisien ha spagnolet un deiz a voa separet
 Dre rivier vras ar Bidassoa, d'en em ganna preparet ;
 Hon tud a voa privet a voued ha meurbet goal desolet,
 Hac an abondanc a rene e postou ar spagnolet.

An dra-ze a rê dê goapât hor zoudarded maleurus ;
 La Tour-d'Auvergn indignet oll, e peb amzer corajus,
 A dreuz gant e c'hrenadourien ar rivier, mes gant calz
 poan,
 Hac ar spagnolet zo forcet d'abandoni dê o c'hoan.

5

Ar francisien voa trec'hourien, ha erru var ur mene,
E rejont hep dale nemeur nao mil prisonnier ene;
Anfin, el lec'h ma erruent e rent d'an adversourien
Gouzout petra eo ar gourach demeus hor grenadourien.

Ar peoc'h o veza bet sinet, ec'h ambarqas en Bourdel,
Er sonch da zont d'en em repos en e vrô guer Breiz-Izel;
Mes, allas! rentet er môr bras, souden en deus ar maleur
Da veza prisonnier d'ar sauz ha casset da vrô Breiz-Veur.

Oc'h essat en humilia, ar sauzon a glasq souden
Forci hon haros da lemel eus e doc e gocarden;
Mes La Tour-d'Auvergn indignet, e zreuz demeuse e gleze,
Hac en gard, e tisfi Yan-Sauz da zont d'e c'hemer neuze.

Ar sauzon, forcet d'admira courach hor Breiziad
vaillant,

Voe dezàn souden deread, ha neuze incontinant
E trêjtont evit ma vije hep dale rentet d'ar Franc,
E pelec'h e voa desiret gant ar brassa esperanc.

Ar gouarnamant a rentas justic d'hor Breiziad leal,
Ouz en henvel hep dale pell d'ar grad eus a goronal;
Mes dre n'en devoa bet biscoas santet nep ambition,
E c'halv e oll grenadonrien da c'hout o ompinion.

Camaradet, emezàn dê, bepret meus ho qelennet
Evel un tad mad, tenerus, hac ouzîn oc'h sentet:
E zoar o paoues scrifa din e zôn hanvet coronal:
Lavarit franchamant petra ouz se' teuit da sonjal.

Sebezet ha glac'haret oll dre garantez evitàn,
An daelou en o daoulagad, prest e respontjont dezàn:
N'en dê qet ar grad-se hepqen zo dleet dêc'h, ni en tou,
Mes un all superioloc'h evit hoc'h oll meritou.

Oh! nan, na ellit qet credi omp fachtet oc'h coronal:
Ar c'heuz hepqen m'hor c'huitaît ra hor glac'har general,
Rac'houi a voe e peb amzer hon tad hac hor güir vignon,
N'ellomp ouzoc'h dispartia hep encres en hor c'halon.

Va mignonet, emen' haros, gant un ton carantezuz,

Contant oc'h eta diouzòn, camaradet generus?
 Eh bien! me a chommo ganêc'h, en fe a zen a enor,
 Evit ma ellimp assambles gounit c'hoas meur a victor.

Neuze, ar joa en e galon, e roas er memes deiz
 Eur banquet d'e c'hrenadourien, hac en em laq en o c'hreiz:
 Va c'hamaraded, emezàn (o trinca oll assambles),
 Toùomp amâ ma vezimp oll fidel d'ar Franç da james.

Eur marc'h ar c'haera en devoe ive neuze e presant,
 Evel eur merq eus a c'hraç vad digant ar gouarnamant:
 N'er pigne james; mes mar boa ur grenadier scuis en hent,
 E commande dezàn ractal pignat var e varc'h qerqent.

Er blaves seiz e voa oaget eus a bemp bloas anter-cant,
 Pa gleo e ranqe partial mab e vignon Ar Brigant;
 Ramplaci' ras an den yaouanc, dre ma carrie e dad qer,
 P'ini en d'oa en e gôsni ezom bras outàn er guér.

Eur vataillon a gonscriet un devez a erruas
 En arme, ar zoudarded grêt e foul bras a ziredas
 Evit o guelet, o sonjal ebars o ompinion
 Na vouient nep tra, mes souden e voent carguet a eston.

Eur zoudard côs a brestanç caer, gant ur figur venerabl,
 A vòa e peun ar gonscriet, hac eus eur vouez admirabl,
 Pa gommandas : *Colonen! halt! fròn! a droit ali-*
gnamant!

En em renqjont vel grognardet pa vigent en regimant.

An eston a voe calz brassoc'h, pa veljot un officer
 O saillâ, leun eus a zaelou, en divrac'h ar brezeller,
 O poqat d'e zorn a galon ha gant teneridiguez,
 Hac en eur lavaret dezàn : dêc'h e tleàn ar vuez.

O haros bras La Tour-d'Auvergn! souch oc'h eus-hu
 ac'hanòn?

Ar sous-officer voe blesset ebars e siech Mahon....
 C'houi eo em rentas d'ar vuez, ô va guir mad-oberour,
 Pa deujot dre humanite gant hast da rei din sicour.

An officer neuze o trei varzu e gamaradet,

Hep leusqel dorn La Tour-d'Auvergn a deu dê da lavaret :
 Sellit an den vertuzus-màn , an den ar muia humen ;
 Savetet en deus va bucz : henor dezàn da vigen !..

Oh ! ma ve oll bugale Franç hanval ouz ar Breton-mâ ,
 Ne vemp qet pell vit pulluc'hi hon adversourien brassa ;
 Ne sonchfent birvigen assur tostât demeus hor c'hæriou ,
 Na memes credi trei o fenn varzu eus hor frontieriou .

Laqet evoe e penn daou vil demeus a c'hrenadourien ,
 Pere a laqe da grena dre oll hon adversourien ,
 Hac e voent qer bras spouronet , ma hanvent e general
 Grenadourien La Tour-d'Auvergn , *ar golonen infernal* .

Ar russianet voa mestrou er Suiss , er guær a Zuric ,
 Pa êruas d'o attaqi soudarded ar Republic ;
 La Tour-d'Auvergn , meurbet humen , a ampechas ar
 c'harnach ,

Rac a bep tu en em lazet gant fulor ha gant arrach .

Un tabouriner yaouanq russ , pennec evel eur Breton ,
 A refuse en em renta , courajus vel eul leon ;
 La Tour-d'Auvergn ne fellas qet e dreuzi gant e gleze ,
 Ur façad a roas dezàn , hac en em rentas neuze .

Ar c'henta consul , Bonapart , qer mignon bras d'ar
 victor ,

A zecoras La Tour-d'Auvergn ouz eur sabren a enor ,
 Hac en hanvas qerqent neuze , vit e fêjou a vaillanç ,
 E joa an oll e general , *Qenta Grenadier a Franç* .

Ar seiz varnuguent a even eus ar blavez mil eiz cant ,
 Pa gombate gant ardor bras er penn eus e regimant ,
 Gant eur houlan autrichian voe treuzet gant un tol lanç ,
 Hac e varv er c'hamp a enor *Qenta Grenadier ar Franç* .

Ar glac'har a voe general en arme abers an oll ,
 Rac , allas ! santout' rêt ervad peguer bras e voa ar c'holl .
 Gant brenchou laure ha dêro voe sebeliet eue ,
 Ha dre eur c'haou eus ar brassa e voe disqennet er be .

Ar general Moreau eure sevel prest eur monumant

Evit enori ar memor demeus ar Breiziad vaillant ;
 Eur blavez benac goude ze , roue Bavier a laqas
 Sevel un all meurbet caeroc'h eno var ar memes plaç.

Neo qet ur faus devotion en d'oa hon haros Breton ,
 Mes ur feiz güirion , ur feiz cre a rene en e galon :
 Evit merq eus a guementse , goude' varo voe cavet
 Ur grucifi en olifant demeus e gleze staguet.

E galon a voe dastument ebars en eur voest arc'hant ,
 Ha douguet gant eur respet vras etal drapo' regimant.
 Ha pa c'halvet La Tour-d'Auvergn , a voe qen qer d'ar
 victor ,

Eur c'haporal a responte : *Maro er c'hamp a enor !*

Mis even bloavez mil eiz cant voe d'ar Franç goal
 maleürus ,

Dre goll a dri brezeller bras , humen , leal , vertuzus ,
 Coll hac a gargas a c'hlac'har calon ar güir Francisien ,
 Hac a vezo memes santet hor goude gant hor nizien.

Ar général Kleber a voe en Egypt assassinet ;
 Ar general Desaix ive e Marengo voe lazet ,
 Hac hon haros La Tour-d'Auvergn a deu da goll e vue
 En Ober-Hausen , er Bavier : oh ! pebes calamite !

Cetu aze , en bêr gomzou , buez hon haros Breton ,
 Buez leun a c'hloar , a enor , a garg an oll a eston :
 Impossubl eo din niveri an oll vadou en deus grêt ;
 Eul loden hep qen e zòn deut amâ dêc'h da lavaret.

Eun anaoudeguez just , güirion eus a guærgôs Kær-Ahés
 A broposas da guenta tout un act meulabl da james :
 Sevel en e c'hreiz eur statu d'ar güir Breiziad immortel ,
 A ra dei enor , rac eno e recevas ar guenel.

Ar Roue hac e oll famill , ha calz a cheffou a Franç
 A zo gant gloar en em hastet da zont da rêi o offranç ,
 Coulz hac un nombr burzudus bras eus a citoyanet vad ,
 Evit sicour sevel statu haros immortel Breiziad.

Lavarat a rêr e teuyo da Kær-Ahés en deiz-se

Ar general vaillant Cambron, ganet bars en Breiz ive,
Pehini a voa cabiten d'hon haros ha tost dezâ
En Ober-Hausen, pa deuas un Autrichian d'e laza.

E Kær-Ahés e vo eta, ar seiz-varnuguent even
Eur solanite ar vrassa a voe güelet hirvigen :
Ar pennou bras demeus a Vreiz a deuy da renta hommach
D'ar vertus, d'ar güiziegues, d'ar vad-ober, d'ar gourach.

o Eur bobl niverus n'em gavo demeus a bep corn ar Franç
Evit donet da enori ar güir scoüer eus ar vaillanç.
Prefet Finistèr, Morbihan, Costez-an-Nord, calz trouplou,
Gardou national a Vreiz, hac ivez ar musicou.

Biscoas en Breiz na voe güelet eur c'her bras solemnite
Evel a vo e Kær-Ahés vit ar gouel memorabl-se.
Enor eta d'ar Breizis mad a deu da renta hommach
D'an haros ganet en o brô, scoüer a vertus, a gourach.

Ravezo eta da vigen en oll broyou ar memor
Eus a La Tour-d'Auvergn vaillant, güir Breziad leun
a enor ;

Repetomp, ni dreist oll, Breizis, demeus a greis horc'halon:
Gloar, enor da La Tour-d'Auvergn! gloar d'ar güir
haros Breton !

Dazeg heur-anter ar mintin, deiz sul gouel ar Sacramant,
E veljot e pors Montroulez oc'h arru ur vatimant
Ornet a drivac'h pavillon da enori hor Breton,
A salutet diouz a bep tu demeus a dennou canon.

Goude fin ar Procession, ar gardou national,
Ar musiq, autorite kær, hac ar bobl e general
A yas da renta o hommach d'ar statu, ha pepini
A sante eur güir ser-galon o tonet d'e gontempli.

D'al lon vintin, er memes urz e yezot d'ar vatimant
Da guerc'hat gant solemnite statu hon haros vaillant,
Evit renta an oll enor da haros ar Finister,
Hac e teujot neuze gant an evelse da dreuzi kær.

Goest ar statu a voa ornet a laure, guirlantennou,

An tri charetour o devoa rubanou, cocardennou ;
An tri varc'h, ar pêvar eugen a voa staguet eus ar c'har
A vatee a bas da bas gant siouldet var an douar.

Var an arauc demeus ar c'har e scritur bras e lennet :
Enor ra vo da virviquen a fonç ar galon rentet
D'ar Vertus, da Vignon e vrô, d'al Lealdet, d'ar
Gourach !

La Tour-d'Auvergn, hon haros Breiz, en d'oa se oll e
partach.

Rentet pell var hent bras Plourin, ar c'hanonniou a
dennas

Da guimiadi diouz ar statu, hac ar c'har a bartias
D'en em renta e Kær-Ahés gant e garg qer precius,
E pelec'h e voe recevet gant ur joa delicios.

Biscoas den na garas e vrô evel a rê hor Breiziad,
Nac a c'hoantas vije comzet eveltàn brezonec mad :
Greomp eta hon oll bossubl da veza dign dioutàn,
En eur veva en güir Breizis, just ha leal eveltàn.

Enor ha gloar ra vo rentet etouezomp-ni, Bretonet,
Da La Tour-d'Auvergn da vigen en oll amzer da zonet,
Ha ra deuyo hor bugale da gavet atao memor
E zeo hon haros bras Breiziad maro er c'hamp a enor !

FIN.

E Montroulez, e ty LÉDAN, e traon ru ar Vur.